

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
V sprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upravišškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

† Josip Juraj Strossmayer.

Z žalostjo so nas pretresle prve vesti o nevarni bolezni velikega dja-
kovskega biskupa. Tresli smo se za dragoceno življenje devetdesetletnega
starčka, moža, ki ga imenuje ves jugoslovanski narod očeta svojega in diko
svojo. A vesti so bile čimdalje bolj vznemirjajoče. V soboto — zadnji dan
svojega življenja — je ležal na otomani nasproti sliki svetega Jožefa, svo-
jega patrona. Oči je imel uprte v ta krasni umotvor Overbeckov; svojega
umetniškega ljubljenca. Zadnje ure je neprestano poljubljal sveto razpelo. Ko
so stali okoli njega znanci, da se poslove od njega, je šepetal še: Molite za
me! To so bile njegove zadnje besede. Ob 6. uri zvečer je izdihnil svojo
blago dušo, ki je ves čas svojega zemskega bivanja plamtela le za dva vzora,
ki ju je izrekel v kratkih in jasnih besedah: „Sve za vjeru i za do-
m o v i n u!“

Strossmayerja ni več!

Kot blisk se je raznesla ta novica po vsem svetu. Danes vidimo, kaj
je bil Strossmayer hrvaškemu narodu. Listi vsega sveta pišejo danes o ve-
likem biskupu bosansko-sriemskemu in o njegovem
naredu, katerega ne bi niti poznali brez Stross-
mayerja.

Ko nam je oznanil zvečer brzojav smrt
Strossmayerjeve, smo takoj priredili posebno iz-
dajo, ki je šla po Ljubljani od rok do rok. Vsa-
kemu se je izvil iz prsi bolesten zdih, in marsi-
kateri molitev je vzplaval pred prestol Najviš-
jega zanj, ki ga nismo poznali vsi osebn, ki
nam je pa bil vsem ljub in drag kakor naš oče in
dobrotnik.

Občinski svet ljubljanski je bil zbran pri
seji, ko pride g. županu naše posebno izdanje in
naznani žalni dogodek. Takoj vstane ljubljanski
župan in v vznesenih besedah sporoči občinskemu
zastopu slovenske prvostolnice težki udarec, ki
je zadel naš bratski narod in nas same.

Da, tudi nas!

Tudi Slovenci smo videli v Strossmayerju
vsikdar vzor narodnjaka in požrtvovalnega domo-
ljuba. Črni zastavi, ki vihrata z mestne hiše ljub-
ljanske in s poslopja „Slovenske Matice“ v spomin
častnemu meščanu in članu sta izraz žalovanju
premnogih drugih društev in občin ter vsega
naroda slovenskega.

Mir njegovi duši in slava nje-
govemu spominu!

Ozrimo se kratko na življenje pokojnikovo in na njegova dela!

Strossmayer je bil otrok preproste meščanske rodbine iz Oseka, rojen
4. febr. 1. 1815. Prišla sta na svet dvojčka, katerih enega so krstili za Jo-
sipa, drugega za Juraja. Eden je še istega dne umrl, a niso vedeli, kateri.
Zato so pa onega, ki ga je Previdnost pustila pri življenju, dali obe imeni
— Josip Juraj.

Telesno slabotno dete je kazalo živega, jasnega duha. Nadarjenega mla-
deniča je sprejel biskup Sučić v semenišče, in še ne dvajset let star je bil
že promoviran za doktorja modroslovja v Budimpešti. Leta 1837. posvečen
v mašnika je nekaj časa kapelanoval, a potem so ga poslali na Dunaj v
Avguštnoj, kjer je postal tudi doktor bogoslovja. V Djakovu je bil nato
podravnatelj semeniški ter je učil nekaj časa fiziko in matematiko, potem
pa biblične vede. Poklicali so ga na Dunaj kot dvornega kaplana v Avgu-
štinej. Na dvoru je zbudil pozornost po svoji učenosti in s sijajnim govori-
niškim darom in nadškof Milde ga je že predlagal za vsučiliškega profes-
sorja. Burnega leta 1848. je bil rektor pri sv. Avguštinu. Uporniki so s to-
povi udarili na cesarski dvor in na sosedni mu Avguštnoj. Rektor z du-
hovniki je moral bežati k frančiškanom, a tu se je spomnil, da je ostala v
zavodu blagajna s stotisoč goldinarji. V smrtni nevarnosti se je vrnil v go-
reči zavod in rešil denar zaveda. Drugič je bil v smrtni nevarnosti, ko je
Jelačić oblegal Dunaj in mu je Strossmayer poslal pismo za vstaše, a se je
poslanik s pismom izgubil.

L. 1849. so ga imenovali za škofa. Z Jelačićem se je hitro seznanil
in je po bolnišnicah obiskoval ranjene graničarje. L. 1850. je nastopil svojo
visoko službo v Djakovu, pristrčno pozdravljen od slovanskega in bosan-
skega ljudstva.

Z vso vmeno se je posvetil višjepastirskemu delu. Našel je v škofiji
140 duhovnikov. Do leta 1898. je posvetil sam 250 duhovnikov in dva
škofa: Fra Marijana Sunjića in dr. Angjelka Voršaka. Prvih deset let je
posvetil Strossmayer reorganizaciji svoje škofije. Svojim dolžnikom je takoj
odpusil velik del dolga, svoje dohodke je pa uporabljal za duhovno in
dijaško semenišče, za javne dobrotvorne zavode, za pomoč in izobrazbo
ubožnim duhovnikom in za neštivilne druge koristne svrhe. Kdo bi mogel
našteti vse njegove krasne govore in ljubeznive pastirske liste? Mnogo se
je trudil za izdanje glagolskih liturgičnih knjig in po njegovem vplivu je
izdal papež Leon XIII. krasno encikliko „Grande Munus“, ta vekoviti spo-
menik njegovi ljubezni do Slovanov.

Ljubezen, katero je veliki biskup gojil do
svojih duhovnikov, najlepše odseva iz besed, ka-
tere je ob škofovski petindvajsetletnici pisal svoji
duhovščini: Med darovi, ki sem jih v tej dobi prejel
od Boga v izobilju, najvišje cenim dar ljubezni, ki
so mi jo vedno izkazovali verniki in vsi duhov-
niki ob vsaki priložnosti.

Za vse veke se je poslavil Strossmayer kot
največji dobrotnik hrvaškega naroda, ki je z
jasnim pogledom gledal v bodočnost in spoznal
kulturne potrebe svojega ljudstva.

Najprej je ustvaril misel „Jugoslovanske aka-
demije znanosti in umetnosti“. Silno žalostne so
bile takrat hrvaške razmere. Niti učnih knjig ni
bilo in vse je dvomilo, ali bo mogoče izvršiti
tako misel. A s pismom z dne 10. dec. 1860. je
stopil Strossmayer pred Hrvate z gorkim pozivom,
kliče jim „Sursum corda!“ In l. 1867. je že
govoril Strossmayer akademiji otvoritveni govor,
z razpelo v roki, ki ga je daroval papež Pij IX.
S svetlim pogledom in žarko besedo je govoril o
pravi znanosti, ki temelji na večni Resnici, in je
završil svoj govor: „Po Vaši dobroti prvi pokro-
vitelj akademije želim, da to sv. Razpelo ostane
na vek v Vaši sredini in opominja akademike, da
žarki svete vere sijejo povsod, kamorkoli prodira
človeški um s svojim delom in poletom!“ Sam je

žrtvoval za akademijo 547.500 goldinarjev. V saboru pa je vstal leta 1861.
in je z mladeniško navdušenostjo govoril za hrvaško vsučilišče.

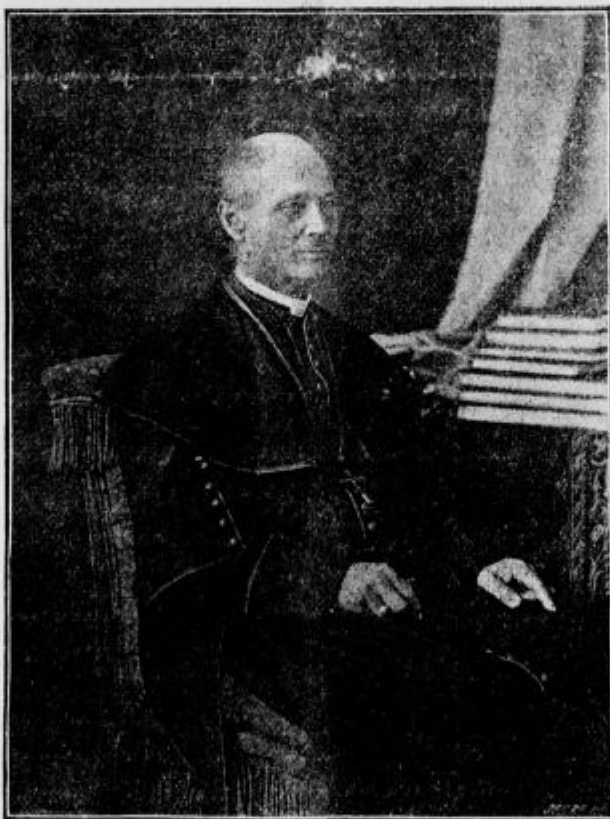
Z velikodušnim darom 50.000 goldinarjev mu je položil prvi te-
melj. Sijajni njegov govor je navdušil ves hrvaški narod — Ko je došel
19. oktobra l. 1874. k otvoritvi v Zagreb, je plamtel ves narod od navdu-
šenja, kakršnega še ni videl Zagreb od časa Jelačićevega. Po vsem Hrva-
škem so se pele svečane sv. maše, prirejali koncerti in banketi iz veselja,
da je zaplamtela baklja nove omike in prosvete.

Strossmayer je bil velik ljubitelj umetnosti. Nabiral je krasne slike, ki
so ga stale visoke vsote. Njegov fini umetniški čut je povsod takoj spoznal
pravo estetsko vrednost. A nabiral ni zase, ampak vse daroval hrvaškemu
narodu. Leta 1883. so odpeljali 282 umetnin iz Djakova v Zagreb, kjer jih
danes občudujemo v krasni slikarski galeriji.

Celo življenje je mislil na to, da dvigne v Djakovu veliko cerkev prvo-
stolnico, ki bo najkrasnejši biser arhitekture na jugu. Sestnajst let in pol
so gradili cerkev najboljši veščaki, in danes stoji na slavonski ravnini
zgradba, ki jo po pravici zovejo najkrasnejši spomenik romanskega sloga.

Kako ogromna je bila njegova požrtvovalnost, naj dokažejo le te suhe
številke: Za cerkvene namene je daroval 1.012.795 goldinarjev, za narodne
pa 1.305.447 goldinarjev, da ne govorimo o vsotah, ki jih je žrtvoval na
tihem

Mnogo odličnih biskupov je imela bosensko-sriemska škofija, ki so

posvetili ljudstvu vse svoje sile, ki so umirali mučeniške smrti ali padli na bojnem polju, braneči svojo domovino. A med temi zvezdami se bo v vek svetile kot solnce ime velikega Strossmayerja, kakor mu peva Evgenija Sah:

Pa posljednje hrvatsko srce da sudba bi skosila vajno,
Zvuk Strossmayer ne bi u ništar, u Erebo izginio s njime,
iz vječne če Petrove Crkve u vječnost se vijat to sjajno, — bezsmrtno ime.

Plakajoči ob nenadomestni izgubi se tolažimo s tem, da žive nesmrtna dela velikega pokojnika, v korist veri in v čast domovini.

Slava Strossmayerju! Blag mu pokoj v zemlji domovinski!

Ljubljanski občinski zastop.

Župan Ivan Hribar se je v sobotni seji obč. sveta spominjal prerane Strossmayerjeve smrti. Občinski svetniki so stoji poslušali njegov govor. G. župan je dejal: „Med današnjo sejo sem dobil obvestilo, da je danes približno ob pol 4. popoldne prenehalo biti srce preblagemu biskupu djakovskemu, Strossmayerju. Vem, da je vzbudila ta vest po vsem olikanem svetu in osobito med Slovenci veliko žalost. Rajni biskup je nosil ves slovanski svet v svojem srcu. Zlasti hrvaški narod se mu ima mnogo zahvaliti. Kot zastupnik krone je svoj čas delal za blagor Hrvaške. Žal, da so prišli časi, ko mu niso z hvaležnostjo plačevali njegovih del. Da je nehvaležnost plačilo sveta, so morali čutiti vsi veleumi in Strossmayer ž njimi. Biskup Strossmayer je ljubil vse svoje brate in vse Slovane. Z radodarno roko je sipal milijone. Vem da bo v vsaki koči priprostega seljaka a tudi v vsaki palači plemenitasta nekdanje slavne, a danes tužne Hrvaške krvavelo srce ob vesti, da je nehale biti srce preblagemu vladiki. Tudi slovenski narod ima veliko vzroka, da žaluje za njim. Neštevilne so dobrote, na katerih se mu imamo zahvaliti. Poudaril je občini sliko, ki izraža, da se ima ves slov. narod oklepiti bele Ljubljane, in tudi svojo sliko je podaril občini ljubljanski. Tudi se imenuje po njem v Ljubljani ena ulica. Zato prosim, da pooblastite mene, in čene bom jaz mogel, g. podžupana in dva občinska svetnika, da izkažemo slavnemu škofu pri pogrebu zadnjo čast. V znak žalosti pa zaključim današnjo sejo.

Hrvaška žaluje.

Zagreb, 10. aprila. Vse mesto žaluje. Malone na vseh hiš se razobešene črne zastave. Ker ni bilo zadosti črnih zastav, so nekateri hišni lastniki razobešili tudi narodne zastave, zavite v črnino. V soboto so bile odpovedane vse gledališke predstave in koncerti. V gledališču so nameravali v soboto zvečer vprijeti opereto „Fatinita“. Ker se je pa bilo ravnanje strogo dijaških demonstracij, so odpovedali predstavo. Dijaki so zahtevali, naj ne bo toliko časa nobene predstave, dokler ne bo biskup pokopan, a sekcijski šef za bogočastje Levin pl. Chavrak je zapovedal, da naj ne bo predstav samo na dan pogorela. Bati se je demonstracij.

Zagreb, 10. aprila. Včeraj ob 11. uri popoldne je bil v veliki „Sokolski“ dvorani shod neodvisnega meščanstva. Posvetovali so se o načinu, kako žalovati po rajnem škofu. Izvolili so odbor dvanajstih meščanov, ki bo skupno z jugoslovansko akademijo in vseučiliškim senatom vprijetil sožalnice. V Zagrebu bodo priredili v katedralki eno samo mašo zadušnico in sicer zato, da bo udeležba res impozantna. Maše zadušnice po rajnem biskupu bodo po celi Hrvaški na en dan, da se bo varoval značaj deželnega žalovanja. Naprosili bodo tudi pravoslavne in judovske občine za prireditve žalobnih cerkvenih opravil.

Sožalne izjave.

Dunaj, 9. aprila. Češki klub je odposlal stolnemu kapitolu v Djakovo sožalno brzojavko: „Slovanska zveza“ bo imela jutri vsled Strossmayerjeve smrti sožalni sestanek v zbornici. Spinčič bo zastopal „Zvezo“ pri biskupovem pogrebu v Djakovem. Praški župan dr. Srb je sklical za jutri izredno sejo mestnih zastopnikov. Posvetovali se bodo o sožalnici povodom smrti Strossmayerja, ki je bil praški častni meščan.

Pogreb v petek. — Posebni vlak.

Zagreb, 10. aprila. Strossmayerjev pogreb bo v petek, 14. t. m. v Djakovem. Iz Zagreba se bo odpeljal poseben vlak v Djakovo k pogrebu rajnega biskupa, ker se bo poleg raznih zastopstev udeležilo tudi mnogo zasebnikov pogreba.

Ljubljanski župan nam poroča: Poseben vlak k pogrebu škofa Strossmayerja prireja odbor zagrebških meščanov. Kedaj bo pogreb

in kedaj se odpelje vlak iz Zagreba, kakor tudi vse ostale pogoje, naznanimo pravočasno. Ker se bode pogreba velikega vladike udeležilo gotovo tudi večje število Slovencev, opozarjamo, da prijave za vožnjo s posebnim vlakom sprejema gospod magistratni tajnik Evgen Lah.

Strossmayerjeva mrtvaška maska. — Akademiki.

Zagreb, 10. aprila. V Djakovo so peklicali podobarja Rudolfa Valdeca, da bo napravil Strossmayerjevo mrtvaško masko. Danes ob 10. popoldne je bil v avli zagrebskega vseučilišča, sožalni shod akademičnega dijaštva.

Strossmayerjev spomenik.

Zagreb, 10. aprila. Sestavil se je odbor, ki bo pričel nabirati prispevke za Strossmayerjev spomenik v Zagrebu. Nabrane se bile takoj velike vsote.

Strossmayerjev naslednik.

Zagreb, 10. aprila. Za Strossmayerjevega naslednika bo baje imenovan zagrebški vseučiliški profesor dr. Hugo pl. Mihailovič, ki se je včeraj zjutraj odpeljal na Dunaj. Pravijo, da je bil dr. Mihailovič pozvan na Dunaj zato, ker mu nameravajo poveriti vikariat.

V Djakovu.

Djakovo, 10. aprila. Do sedaj je v Djakovo došlo že toliko tujcev, da že nedostaje stanovanj. V Djakovu je sneg. Telefonska zveza z Zagrebom je prekinjena. Na pošti komaj obvladujejo došle brzojavke in pisma.

Slovenci pri pogrebu.

Poleg deputacije občinskega zastopa ljubljanskega se udeležijo pogreba tudi deputacije raznih slovenskih občin in društev „Slov. Matica“, „Sokola“ itd. Udeležiti se pogreba tudi „Citelnica“ in „Sokol“ iz Siške.

Posestva djakovske škofije

so v 53 katastralnih občinah in obsegajo 36.753 oralov, med njimi 28.789 oralov gozda.

Državni zbor.

Dunaj, 7. aprila.

Novi poljedelski minister.

Kakor sem že sporočil, je včeraj proračunski odsek pričel razpravo o proračunu poljedelskega ministrstva. Poslanci raznih strank so penavljali že znane, a vedno še stare želje in zahteve kmetkega stanu. Neki poljedelski minister, grof Buquoy, katerega imenovanje so kmečki poslanci pozdravili z veseljem, je včeraj dokazal s svojim govorom, da dobro pozna žalostne razmere kmečkega stanu, njegove potrebe in želje, a kar je še več vredno, da hoče tudi uporabiti svoj upliv za olajšanje bremen osobito malega kmeta. Rekel je med drugim na razae pritožbe:

Skrbeti hočem, da ne bodo tujci izrabljali vodne moči na škodo domačinom in da oblasti ne bodo delale prebivalstvu sitnosti brez potrebe. (V tem oziru bi mogli s Kranjskega navesti lepo število pritožb. Op. por.) V jeseni vlada predloži načrt zakona glede električnih dovodov in dotičnih razlastitev.

Na razne pritožbe poslancev, da so podpore vsled uim le „miloščine“, odgovorja minister, da je težko drugače urediti delitev podpor. So mnogi, katerim podpore res ne zaležejo, a večinom so podpore le dobro došle. Zato bode vlada tudi v bodočo delila drž. podpore.

Minister prizna veliko važnost kmetčkih zadrug. Žal, da se nekatere dežele upirajo temu zakonu, kakor n. pr. na Stajerskem in Nižjeavstrijskem.

Vlada hoče podpirati Raiffeisnove posojilnice, ki so velika dobrota za kmečko prebivalstvo. Vrše se obravnave, da se ustanovi državna osrednja blagajna in da poštna hranilnica nalaga svojo gotovino pri teh posojilnicah, mesto v bankah.

Pouk v poljedelstvu naj bi se boljše gojil že v ljudskih šolah. Tu naj se otrokom vcepi ljubezen do rodne zemlje in stanovski ponos. Pri izletih naj bi učitelji opozarjali mladno na razne panoge poljedelstva.

Vlada hoče posebno podpirati zadruge za pridelavanje lanu. Poljedelsko ministrstvo je namestilo strokovnjaka, ki bode podpiral to stroko.

Na pritožbo posl. Robiča glede plazov v Halozah meni minister, da je graško namestništvo dobilo nalog, naj škodo oceni in nasvetuje primerno podporo. Vlada hoče tudi pospešiti s podporo ustanovitve poljedelske šole na Spod. Stajerskem s slovenskim učnim jezikom. Glede uravnave Besnice pripomni minister, da ni poljedelsko ministrstvo krivo, ker se stvar zavlača; štajerski dež. zbor je šele v jeseni storil svoje sklepe.

Glede uravnava voda odgovarja minister, da finančno ministrstvo do-

voljuje premalo sredstev. Država more že po zakonu dovoliti k večjemu polovico za uravnavo rek in hudournikov. Zato hoče minister več izposlovati za razne melioracije. Proti razkosavanju zemljišč pa je težko kaj storiti. To so pokazale tudi izkušnje na Nemškem. Proti živinski kugi hoče vlada izdati nove navedbe.

Poljedelsko ministrstvo hoče podpirati osobito živinorejo, sadjerejo, planinarstvo in razne kmečke zadruge. Skrbeti hoče tudi za primerne tarife, da se cene pridelkom vzdrže na primerni višini. V prvi vrsti je treba skrbeti za obrambeno carino, pouk in organizacijo kmečkega stanu, v drugi vrsti so potrebne državne podpore.

Glede razdolžitve omeni minister, da se more to zgoditi le z državno pomočjo. Zadolženi kmetje naj bi dobili državna posojila, ki bi jih odplačevali več let. Glede zavarovanja proti toči, ognju itd. se vrše poizvedovanja. Tudi to vprašanje je velikega pomena.

Iz tega se razvidi, da je novi poljedelski minister res večak in iskren prijatelj poljedelcem. Žal, da je avstrijska birokracija v raznih deželah še vedno te misli: Kaj kmet, sam naj si pomaga, kakor vé in zna. Bele vrane so taki uradniki, ki imajo res srce za kmeta, kateri pri uradih išče sveta in pomoči. Da, celo to se dogaja, da višji popra in paprike nasujejo pod nos uradniku, ki marljivoje ustreza strankam, nego je birokraška navada. Tudi to je avstrijska posebnost, katere ni treba iskati samo v Rusiji in Turčiji.

Rusko-japonska vojska.

Brodivje Roždestvenskega v kitajskih vodah.

Pennang, 8. aprila. Dva semkaj došla parnika poročata, da sta videla veliko rusko brodivje v Malaški ožini. Od teh je bilo 23 prevoznih ladij, ki so plule proti Singaporu. Parnik „Kumanny“ pa javlja, da je zagledal 12 najbrže japonskih križark. Domneva se, da so to japonske ogledne ladje. V Pennangu in Singaporu je vse razburjeno, ker pričakujejo bitke v malaških vodah.

Hongkong, 8. aprila. Ker se je pojavilo 31 bojnih ladij v vodah med Pennangom in Singaporom, se pripravljajo angleško brodivje za odhod na visoko morje. Križarka „Sutley“ odpluje danes v Singaporo. Kmalu ji sledijo bojna ladje „Ozean“ in dve križarki.

London, 8. aprila. Združeno baltiško brodivje Roždestvenskega, ki je menda docela pripravljeno na boj, pluje po kitajskih vodah naproti bojnemu ladjevju Togovemu. Vsak čas pričakujejo bitke. Tri tedni so pretekli, odkar je Roždestvensky s 47 bojnimi ladjami in s prevoznimi parniki zapustil Madagaskar. Že cel teden govore o tem, da je prevozil 2000 milj, ki so ga ločile od Sunde. Nameni Togovi in njegovega brodivja pa so popolnoma tajni. Samo to je znano, da so japonsko brodivje, potem ko ga niso več potrebovali pred Port Arturjem, korenito popravili v japonskih ladjedelnicah in da je sedaj zopet sposobno za boj. Potem se ve tudi to, da je križalo mnogo japonskih križark in torpedovok okoli Singapora in po drugih morskikh ožinah, da opazujejo sovražnika. Včera so zapazili blizu 12 japonskih oglednih ladij, ki so bile le malo milj oddaljene od ruskega brodivja in so se umikale počasi pred ladjami Roždestvenskega. Če je Togo izbral za pedlago svojim operacijam Formozo in bo napadel Roždestvenskega, potem stojimo pred največjo pomorsko bitko, ki se je vršila po Trafalgarski.

London, 10. aprila. Brodivje admiral Kamimura so razdelili. Eden oddelek tega brodivja je s polnim parom pripravljen oditi, da napade vladivostoško brodivje, ako bi se poizkušalo zediniti z baltiškim. Drug oddelek pa se bo pridružil Togovemu brodivju, ki pluje po kitajskih vodah, da ondi počaka Roždestvenskega. Togo ne namerava zapustiti Kitajskega morja, ker bi s tem posebno izpostavil v nevarnost torpedovke, ki se ne smeje preveč oddaljiti od japonske operacijske baze. Sicer se prodre nekatere hitre japonske križarke do malaške ožine, pa le z namenom, da zvabijo rusko brodivje za seboj. Kitajsko morje je sedaj sila vabno in je nevarno za mornarico, ki ga natančno ne pozna. Ako bi Roždestvenski plul dalje, bi utegnil vsled tai-funov trpeti veliko škodo, Japonci pa se lažje rešijo te nevarnosti.

London, 10. aprila. „Central News“ javlja, da se ima v par urah pričakovati velike bitke, ker je brodivje Roždestvenskega že preplule malaško ožino in ker je tudi Togo v bližini.

Hamburg, 10. aprila. Lastniki velikih ladij so sprejeli iz Singapora depešo, da se je brodivje Togovo razvrstilo pri Sundskih otokih pripravljeno za boj ter da ondi pričakuje Roždestvenskega. Togo hoče prisiliti Ruse, da sprejmo pomorsko bitko. Trgovinski parniki v singaporskem pristanišču, ki so že naložili blago in so

hoteli odpluti, in drugi pasižirski parniki so odložili odhod, ker pričakujejo bitke.

Kolin, 10. aprila. „Köln. Zeitung“ poroča iz Singapora: Ker japonske opazovalne križarke neprestano spremljajo rusko brodivje, je nemogoče, da bi Rusi preseneli Togovo ladjeve. Neki parnik javlja, da je zapazil v Malaški cesti 70 japonskih transportnih ladij za premog.

Na mandžurskem bojišču.

Peterburg, 8. aprila. Linevič brzojavlja carju: Boj ruskega oddelka pri Tsinsiatunu je trajal 12 ur. Sovražnik je imel vsled ognja naših topov in pušk precejšnjih izgub. Na naši strani je pal kapitan princ Messalsky in štirje kazaki. Poročnik Hartmann in kapitan Červinsky sta bila ranjena, sta pa ostala z mnogimi drugimi lahko ranjenimi kazaki v vrstah. Dne 5. t. m. so naši ogledovalci zapodili Japonce v beg do Taipinlina. Istega dne je zasedla naša pehota vas Kuynši in pregnala iz nje sovražnika Japonci so se hitro umaknili.

Berolin, 8. aprila. „Lokalanzeiger“ poroča iz Gunculina: Zadnje dni opazujejo, da se Japonci pomikajo proti ruskemu levemu krilu. Pota so vsled slabega vremena v strašnem stanju. Jirijo se govorice, da bodo Japonci zavzeli Gunculin. Prebivalci beže.

Peterburg, 8. aprila. Večina japonskih vjetnikov pripada deveti diviziji. Rusko desno krilo so tvorili oddelki devete poljske divizije, prve rezervne brigade, devetega topniškega in konjeniškega polka. Vsega skupaj je bilo 22000 pušk in 600 sabelj brez topništva. Tem so se pridružili trije polki devete rezervne brigade in en polk glavne reserve, torej 5000 mož.

Novo rusko brodivje

bo odplule iz Libave baje na bojišče koncem aprila.

Amerikanski državni gostje Mikada.

London, 7. aprila. Kakor poročajo iz New-Yorka, bo nekaj odličnih amerikalških državljanov posetilo Mikada. Pod vodstvom vojnega ministra Tafta se bo podalo nekaj senatorjev in reprezentantov, med njimi tudi predsednik reprezentantske zbornice, Mr. Cannon na Filipine, da ondi proučujejo razmere kolonije. Kakor hitro so bili v Tokiu o tem obveščeni od poslanca Takahira o tem načrtu, so sklenili, da v spoznanju z Mikadom povabijo člane te ekspedicije na Japonsko, da ponudijo japonskim državnikom priliko spoznati amerikalške diplomate.

Jugoslovani in državna kriza.

„Hrv. Pravo“ v Zagrebu pozivlja dalmatinske slovenske in hrvaške poslance, naj prirede sestanek, na katerem naj se pogovorijo o vseh posledicah, ki bi jih imela državna kriza za hrvaški narod.

Italija in Avstrija.

Neapoljski „Mattino“ je priobčil uvodnik, v katerem se bavi z govoroma laškega kralja in nemškega cesarja. List pravi, da vzbujajo gotovo pozornost, ker je cesar ime noval trozveza, kralj pa je govoril samo o dveh zveznikih. Vsled tega, pravi „Mattino“ ne dvomimo, da je kralj zvest pristaš trozveze. A ena besedica, ki bi omenjala Avstrije, bi bila v nasprotju z dunajskimi in rimskimi zahtevami o utrdbi meje. Italija pač izpolnjuje svoje pogodbe, a se neče vezati za prihodnost.

Dogodki na Ruskem.

Varšava, 9. aprila. „Warszawskij Dniewnik“ poroča, da vtihotaplajo velike množine orožja, ker je prepovedana prodaja revolverjev.

Perajanek, 9. aprila. V vseh industrijalnih podjetjih so pričeli delavci stavkati. Tudi železniški nosači tovorov in prtljage so pričeli stavkati.

Tamburinijeva zarota.

O Tamburinijevi zaroti še poročajo: Ministrskega predsednika Rouvierja je opozoril neki častnik pismeno o zaroti. Rouvier je takoj opozoril predsednika Loubeta nato. Predsednik pa ni polagal na tonikake važnosti in ni niti pustil pomnožiti straž pri svoji palači. Kljub temu so pa Tamburinija stražili tajni policisti. Tamburini je nameraval vdreti v Elizej, kadar bi bila kaka ljudska slavnost. Pri prijetih osebah so našli načrt Elizeja, kjer stanuje Loubet. Baje je bil tudi rami Syveton vpleten v zaroto. Nekaj oseb je pobegnilo, ker so se bale aretacij.

Ločitev cerkve od države na Francoskem.

Francoska zbornica je dne 8. t. m. sklenila s 333 proti 219 glasovom, pričeti podrobno razpravo o ločitvi cerkve od države.

Nemiri na Kreti.

Iz Kaneje poročajo: Dne 7. t. m. so se spopadli vstati z orožniki. Trije orožniki so bili težko ranjeni, dvanajst vstajev je ubitih. Pri večeršnjih volitvah je volivne prostore stražilo mednarodno vojaštvo.

Francoski progresisti o ločitvi cerkve in države.

Dne 3. aprila je francoski naprednjaki poslanec Ribot imel v francoski zbornici izredno zanimiv govor, kjer je pojasnil stališče, ki ga zastopajo v vprašanju ločitve cerkve in države francoski naprednjaki. Dub, ki preveča ta govor je v resnici liberalen. Ribot je dejal, da mora sicer priti s časom povsod do ločitve cerkve in države, ker to zahteva razvoj modernih idej, a ta ločitev mora biti čisto drugačna kot ta, ki jo nameravajo francoski državniki. Povdarjal je prav posebno to, da dosedaj ni prišel čas za tako ločitev, ker ideja svobode še ni prodrla v francosko ljudstvo, ker njenega pravega pomena Francozi ne poznajo! Ta zakonski načrt ločitve ni sad naravnega razvoja, ampak čisto navadnih intrig ministrstva, ki se je hotelo na vsak način rešiti propada. Skrajno krivično pa je, da se ne pozove naroda, da se izjavi on o takem zakonu, ki bo imel za njegovo kulturno življenje tolike posledice. Zbornico pa je ministrstvo na zvit način zapelo v zanjke tega načrta. Ako hoče Francoska zares liberalnih načel, potem ni prav nobene razloga odpovedati konkordat, ki ni oviral Francije na njenem prostomiselnem razvoju. Država je popolnoma svobodna.

Kako naj dandanašnji zabranimo škofom občebojati z Rimom in medseboj, ko smo vendar priznali društveno svobodo? Konkordat pa je dobro služil, ker je mirnim potem odstranil vse konflikte.

Ta zakon bo razdvojil Francijo. Ni res, da je zgolj Vatikan povzročil spor in ločitev; Ribot je povdarjal, da so krivi razdora tudi predsedki, ki jih imajo voditelji Francije in želja nekaterih tirati vso stvar do skranje meje.

Ribot je potem dokazoval, da je postopanje kabinetevo z Vatikanom bilo pristransko in da se sedanje ministrstvo trudi, označiti ločitev in spor med cerkvijo in državo kot izvršeno dejstvo, ki se ne dá več popraviti. To pa je jalov izgovor, ker se tako vprašanje ne dá rešiti z ministrskimi finisami, ampak vsestransko premišljeno in vsekakor v dogovoru z vsemi, ki so tu prizadeti.

Najbolj je zadel Ribot prijatelje ločitve, ko je pokazal, kako si Francija s svojim umetno izzvanim sporom spodkopuje ugled v Orientu in tudi drugod. Opozarjal je na politiko Viljemovo, ki izkorišča položaj Francije. Vrhtega pa bi ločitev cerkve in države dala papežu in kongregacijam popolno oblast nad škofi in duhovniki in te bi državi neizmerno škodovali, ker je Rim faktor, s katerim je vedno računati.

Končno je pozval zbornico in vlado naj se loti plemenitejšje politike kot jo je spravilo na dan ministrstvo Combeve.

Štajerske novice.

Š Shod političnega slovenskega društva v Teharjih. Celje, 9 aprila. Včerajšnji shod v Teharjih je bil velikega pomena posebno za spodnještajerske Slovence, ker je posl. vitez Berks označil svoje stališče o celjski gimnaziji. G. poslanec je povedal, da se že od 13. marca 1903 ni več brigal za celjsko gimnazijo, ker mu je njegovo stališče o tem zavedu bilo jasno. Slovenci moremo biti edini v tem, da se slov. gimnazija v Celju razširi v višjo in da se nikdar ne premesti iz Celja. Gospod poslanec pravi, da je popolnoma nedolžen, da on nič ni vedel o prodaji travnika. Dr. Dečko je prodal vladi na svojo roko dotični travnik. Da se pa poslanec ni preje opravičil radi sumničenja pred javnostjo, je vzrok njegove bolezni, radi katere ni mogel nikamor. Iz pisma, katerega je pisal sekcijski šef v naučnem ministerstvu Bernd gosp. poslancu je razvidno, da se kupčija leta 1903 in 1904 ni sklepala na Dunaju, ampak pri namestništvu v Gradcu, da se pa naj kupčija razglasi šele 1905, ko bo postavka za celjsko gimnazijo v proračunu. Tudi je razvidno, da se je kupčija že razbila.

Š Nevarno je obolel gospod Breznik Franc, učitelj na mariborski pripravnici. Vnela se mu je možganska mrena. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico.

Dnevne novice.

Pesnik A. Medved, ki je bil nedavno smrtno bolan, se je podal v okrepitev svojega zdravja v sanatorij dr. Eligija Hacker v Mülldorf-Spitz na Dolnjem Avstrisijem. Kakor nam gospod Medved poroča, se mu zdravje že popolnoma vrača. Kakor čujemo, je poslal „Dom in Svetu“ že lepe pesmi, ki izidejo v prihodnji številki.

V Kamniku se je vršila, kakor smo že poročali, v soboto, dne 8. t. m., ob 4. uri popoldne velitev mestnega starešinstva. Katoliško-narodni odborniki so se glasovanja solidarno (deset glasov) vzdražali z ozirom na nepostavno izvolitev odbornikov II. razreda, kar se je zabeležilo v volilni zapisnik. Nasprotniki so se na vso moč trudili, da bi bili vsaj enega naših pregovorili in pridobili za se, pa vsi poizkusi so se razpršili ob kremenitem značaju vrlih in zavednih katol. narodnih odbornikov. Županom je izvoljen s pomočjo virilista g. Josipa Rode-ta in svojelastnim glasom dr. Kraut. — Čast katoliško-narodnim odbornikom na solidarnem in možatem nastopu!

Nasprotnik o našem združništvu. „Slov. Zadruga“ piše dne 1. apr.: Kadar govorimo o kranjski organizaciji navedene vrste, imamo v mislih inštitute, t. j. denarne in nederarne zadruge, katere je v življenje obudil in katere vodi tisti del ljubljanske klerikalne stranke, kateri se že nekako deset let bavi s kmetijskim združništvom, na kojega ima vsled tega velik vpliv. Nekaj zadrug te vrste sicer tudi na Kranjskem ne stoji pod vodstvom teh ljubljancev, ampak se ozira na direktive, ki jih dobiva n. pr. iz Celja, iz Krškega; nekaj zadrug (posojilnic, mlekar) pa je še nekako samostalnih ali „divjih“, ako bi se ta izraz iz parlamenta smel na nje obrniti. Ker pa je vendar večina pod ljubljanskim vodstvom, zato se lahko vse te „klerikalne“ (kakor bi rekli „liberalci“) zadruge imenujejo v svoji celoti „kranjska gospodarska združna organizacija“, o kateri hočemo zopet danes kratko besedo v obče sprožiti, pa ne grajati, pa tudi hvaliti ne. — Povod temu nam dajejo letni računi nekaterih posojilnic in drugih zadrug v letu 1904, za katero debo jih „Nar. gospodar“, njih glasilo, priobčjuje. Iz teh računov posnamemo, da je pri kranjski gospodarski združni organizaciji v obče vse zelo solidarno.

Nesreča na železnici. Na borovniškem mostu je včeraj zjutraj stroj tovernega vlaka zapeljal v železniški stroj št. 195. Dva voza sta bila poškodovana. Na lice mesta je odšel pomožni vlak. Tovorni vlak je privozil v Ljubljano namesto ob 3. ob 7. uri. Tudi drugi vlaki so imeli velike zamude.

Iz Štange, 6. aprila. Krasne — gorke dneve smo dozdaj imeli. Tudi danes dopoldne je bilo lepo gorko. A pred pol 12. uro (popoldne) se začne oblačiti — zavre — in nastane vihar — vsuje se debela — gosta toča, — da je bilo vse belo, kakor po zimi. Se danes, 7. aprila zvečer jo je dosti. — Drevju je najbrž popke odbila. Slana je bila danes huda. Zdej že toča — kaj bo še?

Dolenjsko kletarsko društvo v Novem mestu ima svoj občni zbor v četrtek, dne 13. t. m. ob 2. uri popoldne v društvenem prostoru. Na dnevem redu so računski sklepi in razdruženje zadruge.

Umrl je v Barkovljah g. Andrej Černe, upokojeni strojevodja in posestnik. Bil je večleten odbornik političnega društva „Edinost“, oče okrajnega sodnika g. Maksa Černeta in odvetniškega koncipijenta dr. Ferdinanda Černeta.

Ogenj. Včeraj je Adamovcu v Smartnem pod Smarno goro požar uničil hlev in skedenj. Zgorela je tudi ena krava. Zažgali so otroci.

Makedonci na Gorenjskem. Iz Bohinja se nam piše: K gradnji bohinjske železnice prihaja zopet veliko število Makedoncev. Mnogi pa merajo zopet oditi, ker ne morejo dobiti dela. Vender so ti ljudje mnogo močnejši in sposobnejši za delo nego pritlikavi Italijani, katere se tudi tukaj s sumljivo gorečnostjo protežira. Naši bratje s slovanskega Juga morajo z žalestnimi obrazi gledati, kako jih izpodriva nepridiprav — italijanski kuli. — V

oigled bedi, ki je prignala Makedonce iz daljne demovine k nam, je morda jako umestno vprašanje, ali bi ne kazalo ta orjaški bratski rod naseljevati v naših krajih? Naši delavni ljudje odbajajo v mesta in v tovarne, vsled česar ne samo da hira naše kmetijstvo, marveč se tudi že v splošnem pozna degeneracija našega ljudstva na Gorenjskem. Nemci nam „pod roko“ urivajo svoje „krvne brate“, naše ljudstvo pa odbaja ali v Ameriko, v Nemčijo v bližnja večja mesta in v tovarne. In vendar je skrajni čas, da dobimo nadomestilo za odhajajoče delavne moči, katerih bodisi na kmetih ali v malih mestih in trgih pomanjkuje v službah in na dninah. Makedonci pa bi se bodisi možki ali ženske, brez dvomno radi priselili k nam in mi bi dobili nov slovanski naraščaj. — Naj bi se splošno začel uvaževati ta nasvet.

Vsprejem v vojaške šolske zavode. Glede kadetnih šol smo že svoječasnno poročali ter ponavljamo le, da se morajo kolekovane in pravilno opremljene prošnje vlagati na poveljstvo dotične kadetne šole. — V terezijški vojaški akademiji se bo oddalo početkom šolskega leta, (21. septembra), 1905/6 več prostih mest za c. k. r. deželno brambo, za katere prositi smeje le oni, ki so pristojni v deželah tostranske državne polovice. Zahteva se, da je prosilec dovršil kako avstrijsko srednjo šolo; v vojaške se ne sme biti potrjen. Kdor bo vsprejel, moral bo narediti še poseben izpit, a seveda v nemškem jeziku. Celo francoščina se zahteva. Prosilec se zaveže, da bo služil za vsake leto, katero prebije v akademiji, po eno leto čez postavno triletno službeno dobo. Prošnje se naj naslovi na c. k. r. domobransko ministrstvo; osebe nevojaškega stanu naj jih vložijo pri bližnjem dež-bramb. dopolnilnem poveljstvu. Priložiti je: rojstni list, domovinski list; celoletno šolsko izpričevalo za l. 1903/4 in polletno za 1904/5, npr. stvarno izpričevalo zdravniško izpričevalo v ojaškega zdravnika ter reverz glede podaljšanja službene dobe. Vse nadaljnjepogoje, zlasti glede vsprejemnega izpita ter vzorce za prošnjo in reverz, lahko kompetenti poizvedo v vojaških pisarnah deželne brambe.

Osebna vest. Deželni živino-zdravnik J. Lajcik v Rbnici je resigniral na svoje mesto ter se je preselil v Posnjive v Hercegovini. — Huzarjev s se n. v. G. r. Občina jim bo prej sezidala vojašnica.

Ročne izdaje zakonov in ukazov za Kranjsko, ki jo urejuje deželni tajnik v pok. Jožef Pfeifer, tiska in zalaga A. Klein & Komp., je ravnokar izšel 6. zvezek v tretjem pomnoženem natisu. V tem zvezku se nahajajo razna novejša določila, namreč: ukaz c. k. r. deželnega predsednika 11. julija 1904 o odvrčanju trpinčenja živali; ukaz c. k. r. deželnega predsednika 2. julija 1904 dogovorno z deželnim odborom z določili o voznih avtomobilih in motorskih kolesih po vseh javnih cestah; cestni policijski red za državne ceste z dne 23. oktobra 1903, ki razveljavlja določila 28. junija 1893 in 23. novembra 1896. Poleg tega zvezek obseza: deželni zakon o napravi in vzdrževanju javnih neerarskih cest in poti; postopanje pri volitvah okrajnih cestnih odborov; deželni zakon o napravi in vzdrževanju dovoznih cest h kelo dvorem in postajališčem pri železnicah; cestni policijski red za javne neerarične ceste; ministrski ukaz, s katerim se kolesarjem prepoveduje barvano luč po noči v obsegu železnicestih naprav; določila za odpravo snega z državnih cest; državni zakon o dovoljevanju poti za silo; deželni zakon o razlastitvi za cestne namene.

Shod v Kamni gorici. „Delavsko bralno društvo v Kamni gorici“ je priredilo dne 26. marca ob 4. uri javni shod. Udeležba je bila jako dobra. Shod je izborne vodil društveni predsednik tov. Mkel. Prvi govornik zapisnikar „Slov. kršč. soc. zveze“ Moškerc je govoril o blagostanju delavskih stanov v srednjem veku. Katoličanstvo je po cerkvenih bratovščinah in po celih organiziralo slabše, da jim izkoriščevalci niso mogli blizu. Humanizem, protestantizem in osobito liberalizem, katera načela so se razvila logično eno iz drugega, so zrušili cvetočo srednjeveško kršč. soc. organizacijo. Nič več ni vladalo načelo krščanske pravice, marveč ono sebičnosti. Posledica je bila skrajno izkoriščevanje ljudstva, osobito delavskega, po kapitalistih. Ljudstvo je to spoznalo in pričelo ustanavljati razna društva, tudi delavska. Podal je sliko svetovne delavske organizacije. Za eno svojih glavnih dolžnosti smatrajo starejšje delavske organizacije med drugim tudi boj proti pijančevanju. In zato goje abstinenco misel, popolno združnost od vpijančljivih pijač. Tako so n. pr. na Angleškem vsi delavski voditelji abstinenti. Priporočal je abstinenco. Med govorom je prišel na shod tudi drž.

in deželni poslanec Pogačnik, ki je bil slučajno v Kamni gorici. G. poslanec je nagovoril zborovalce in priporočal zmernost. Primerjal je pijanca s testom, iz katerega človek naredi kar hoče. Pozivljal je zborovalce, naj ostanejo zvesti, trezni in navdušeni borilci za katoliško-narodna, ljudska in demokratična načela. Po shodu je pa društven pevski zbor zapel krasno krščansko-socialno dr. Krekovo delavsko himno in „Lepa naša domovina“.

Ljubljanske novice.

Ij Občni zbor društva hišnih posestnikov se je vršil v soboto v dvorani pri „Maliču“. Namesto odsotnega predsednika g. Del Cotta je otvoril shod primarij dr. Vinko Gregorič, ki je podal tudi poročilo za preteklo poslovno leto. G. dr. Gregorič je povdarjal, da društvo sedaj vegetira, kar bi gotovo ne bilo, če bi bili med hišnimi posestniki stanovska zavest dovolj močna. Sklepati bo torej treba o razpustitvi društva. Mnogo članov je odstopilo, tako, da šteje sedaj društvo le 200 članov. Društvo ima še 995 kron premoženja. Ker tudi revizorjev g. Hudovernika in g. Bahevcia ni bilo na občni zbor, je podal tudi revizijsko poročilo g. dr. Gregorič. Pri točki o razpustu društva se je vnela daljša debata. G. dr. Gregorič je povdarjal, da bo društvo, če se sklene, da še obstoji, moralo delati, kakor v javnosti zahteva stan hišnih posestnikov. (G. Korzika: Kandidata postavimo!) G. dr. Gregorič povdarja v nadaljnjem svojem govoru, da je bilo društvo mišljeno le kot eminentno gospodarsko društvo, ki bo imelo konrolo nad mestno, deželno upravo in nad zastopniki v državnem zboru. Društvo ni politično. Hišne posestnike nihče ne vpraša pri sklepih, kar sklene se, naj plač jo. V društvu združeni bi se skupno branili. Govornik se pritožuje, kako so ga pred leti hišni posestniki na shodu v „Mestnem Domu“ glede potresnega posojila pustili na cedilu in glasovali proti v odboru odobreni resoluciji. Posledica je bila, da nismo dobili takih olajšav, katere so bili hišni posestniki upravičeni zahtevati. Govornik bo glasoval za razpust, ker je pri tolikih ovirah težko delovati. Predsednik ni nikdar sklical seje. Govornik omenja delovanje društev hišnih posestnikov drugod in pravi, da bi bilo tudi tu lahko tako. V Kranju in drugih mestih bi se ustanovila društva hišnih posestnikov, v Ljubljani bi bila centrala. Ta društva bi dajala navodila poslancem. Gosp. Milan Kozak pravi, da je kriv, da društvo ni delovalo, le predsednik, ki ni sklical seje. Za takega predsednika se ne more zavzemati. Pod predsednikom, ki bi poznal razmere, bi društvo uspešno delovalo. Tak mož je dr. Gregorič. Govornik se pritožuje, da ni društvo zastopano v občinskem svetu. Zadnji čas je, da se hišni posestniki združijo, da postopajo edini in da spravijo v občinski svet moč, na katere se bodo lahko zanesli. G. Kozak je predlagal, naj društvo nadalje obstoji, za kar se je izrekla velika večina udeležnikov. Nadaljnega razgovora so se udeležili gg. Korzika, Endlicher, Stricelj, Tratnik, Bizjak in Kalan. nakar se je sklenilo, da se volitev novega odbora in nadaljnje točke dnevnega reda odlože. Skliče se še v ta namen en zbor. Dr. Gregorič je na željo v kratkih besedah začrtal bremena nove kanalske pristojbine, g. Ravnihar je pozival hišne posestnike, naj bodo bolj stanovsko zavedni ter se za svoje stanovske koristi tako zanimali, kakor se drugi stanovci za svoje. Priporočal je, naj bi bil prihodnji zbor nekaj večji shod hišnih posestnikov. G. dr. Gregorič je pozivljajl k živahni agitaciji za ta shod in zaključil občni zbor.

Ij Shod soialnih demokratov. Včerajšnjega shoda soc. demokratov v Kazini se je udeležilo okoli 300 oseb. Na dnevnem redu je bila točka „Ljubljanska občina in ljudstvo“. Soc. demokrati so povabili vse kandidate za obč. volitve, da se jim pridejo predstaviti. Prišla sta Maček in Turk, katerega so nekateri pozdravili s klici „Turki so prišli!“ Prvi je dobil besedo g. Maček, ki je dejal, da je narodnonaprednega mišljenja, vendar tudi socialen in se strinja s socialno mislijo. Če bo izvoljen, bo v polni meri zastopal delavstvo. Dosedaj se je veliko obljubilo, storilo pa nič. „Ce proderem bodete drugo leto govorili: ta mož je bil na mestu, udani mu bodimo.“ Govornik pravi, da obširneje ne more razlagati svojega programa, ker mora na svoj volilni shod v Puntigamsko pivnico. Na vprašanje Linhartovo, pravi g. Maček, da je tudi za volivno pravico delavstva in da se bo pogajal za to, da delavci dbe četrty razred. Nekateri soc. demokrati vpijejo „Zivijo.“ Nato nastopi Turk, ki pravi, da je z veseljem sprejel vabilo. Turk je ozmerjal nezadovoljneže s sedanjim gospodarstvom, češ, da vpijejo in se skrivajo pod črni plašč in da ljudje pod črnim plaščem hočejo peljati ljudi od pra-

vega mišljenja na stranska pota. (Nekateri udeležniki migajo z glavami in mrmrajo: „Turk daje lekcije o tem, kako se skače na stranska pota!“) Pobaha se, da se nobenega ne boji, kar je dokaz da je prišel na ta shod. Vedno je bil prijatelj ljudstva in delavca. On je za splošno volilno pravico, za — direktno pa ne in ima pomisleke, da bi potem črna nadloga ne prišla na površje. Prej morajo biti ljudje tako izobraženi, da bodo vedeli na prave stran oddati glas. Turk pravi, da ga je pooblastil župan, naj izjavi da je že izdelan načrt volilne reforme, pre postaviti je treba le še nekaj v nemščino, v treh sejah pa bo prišla na dnevni red. Govornik pravi, da se ne bo „puščal v nadaljne politike“, njegovi nasprotniki se skrivajo za „plutam“, „ne store tako kot Vi, da bi me pozvali na shod. (Tu se je g. Turk malo vrezal, ker se ve, da je on zelo nasprotno shodu volivcev, katerega si narodnonapredna stranka končno res ni upala sklicati.) Turk završi svoj „govor“ s tem, da pravi, da ima pravico udeležiti se licitacije za razna mestna podjetja in jih tudi dobiti, ker je najcenejši ponudnik. On ne pozna razlike med delavcem in obrtnikom. (Par klici „Živijo!“) — Nastopi zopet Maček, ki pravi: „Slišali ste ga! Ali ga ne poznate? Drugo leto bodele videli, da Vas je zopet za nos vodil.“ (Klici: „Turk naj gre na Turško!“) — Poročevalec Etbin Kristan, je najprej ozmerjal svoje so-mišljenike, da že kličejo „Živijo“, če jim kdo pravi „Tkula pa tkula bom naredil“. Dokler vladajo taki nazori, naj raje nikar ne sklicujejo volilnih shodov. Če se pre-gleda kako se v občini respektirajo pravice delavstva je edino umestno postaviti se na stran in reči „Faj!“ Kar se tiče obljub o volilni reformi, smo take obljube slišali že pred sedmimi leti. Ljubljansko občinsko upravo je lahko sram, da delavcem še ni dala niti tistega koščka pravice, kakršnega so dali kršč. socialci na Dunaju. Da je Ljubljana najdražja vas, so stvari, kateri občinski upravi ne delajo skrbi. Ostro je govornik prijel župana, ker je deputaciji mestnih uradnikov, ki ga je prosila, naj njihovo prošnjo predloži obč. svetu zavrnil s „Ne!“ ter jim rekel, da stvar pojde „ad acta“, s čimur nikakor niso bili uradniki zadovoljni. Od takrat, ko so bile mest-nemu uradništvu plače regulirane, je Ljubljana postala za 40 odstotkov dražja. Hri-bar je „frocal“ uradnike s tem, da jim je rekel: Gospodje so se navadili dobrega življenja, jaz bi tudi sedaj ne mogel več izhajati s prejšnjimi dohodki treba se je urediti, v obč. seji jih je pa razžalil, češ, da so mu dali besede, da bodo stvar obranili tajno. Noben se ni oglasil v obč. svetu, da bi branil čast uradništva in zahteval, da se stvar pojasni! Liberalcem, narodno napredjaštvu pri nas votla fraza! Po ceni je tudi nasrkrat se cvička napiti „Živio narod“, drugzga narodnjaštva pa ti ljudje tako nimajo v sebi. Kristan okrcva mešanje Turkovih pojmov v volilni pravici in pravi, da liberalci niso ne za splošno, ne za direktno volilno pravico, ampak morda za novo maškarado, za 4 razr., z drug. volivci. Turkovo mnenje o volilni pravici je nap-ačno. Ljudstvo ne bo nikdar vzgojeno, dokler političnih pravic ne bo imelo! Turk se boji da bi „klerikalci zmagali“. Zalostna Vam majka, liberalci, če se le tako umetno držite po konci. Vi kričite, da je Ljubljana „napredna“, „liberalna“, „zavedna“ — v ti-stem trenutku pa, ko dobi ljudstvo volilno pravico, se pa bojite, da vas požre kleri-kalni zmaj. (Klic: „Turka bo gotovo vrgel iz sebe.“) Če bi nekaj „klerikalcev“ prišlo v občinski svet bi bilo le pravično, bilo bi pravično, če bi bila v obč. svetu zastopana vsaka struja, tudi Nemci. Kjer ni opozicije, je klikarstvo. Na magistratu se mora pre-kućniti, vse eno je, kako se prekućne. — Hribar po Turku pošilja sporočila delav-cem, sam pa ne pride na shod. Kako ga a-rancijo pa dá Hribar, da delavstvo do-seže, kar najnujnejše potrebuje, gospodarsko politiko, varstvo delavcev i. t. d. Govornik pravi, da je na Kranjskem treba odločne kle-rikalne zmage, da klerikalci pokažejo, kaki so na vladi. Govornik se je opetovano jako ostro zadel v župana Hribarja, češ, da vse terorizira, da druge ne pustijo delati i. t. d. Socialni demokratje se ne ogrevajo za no-benega sedanjih kandidatov, če bodo šli vo-liti, naj oddajo v znak protesta prazne listke. — Anton Kristan iz Idrije pravi, da ni razlike med Tavčarjem in Susteršičem, med „liberalci“ in „kleri-kalci“ je pa le ta razlika, da so „klerikalci“ zavedni, „liberalci“ pa z abiti. Maček je nanj napravil vtis, da bi rad prišel na roto v h koritu, če ne oficijelno, pa neofi-cijelno; Turk pa pravi: „Jaz sem pri koritu in vam vse obljubim, da ostanem pri ko-ritu.“ Avtonomne občine so korito za tiste, ki so pri njem. To ve govornik iz lastne izkušnje. Boje se, da bi kdo zraven prišel in pogledal, kako se iz tega korita je — T u r k izjavlja, da se je v občinskem svetu govorilo o draginji, da so mesarjem 4 kraj-carje odščitnili, vse je drago, a več občins-ki svet ne more storiti. — Linhart prebere pismo kandidata P r o s e n c a, ki izjavlja,

da bi prišel na shod, če bi ne bil v ka-zini. On je izdelal načrt novega voliv-nega reda s četrtim volivnim razredom. — Govornik pravi, da bi liberalci vsaj v Ljubljani morali dati splošno volilno pravico, če jo že za dež. zbor nočejo dati. Delavstvo bo počakalo, kaj bodo izdelali liberalci. Govor-nik pravi, da „klerikalci“ huskajo k „ne-odvisnim“ kandidatom, čas bi pa že bil, da zopet nastopijo. Zakaj klerikalci ne zahte-vajo razširjenja volilne pravice v občinski zastop? (Linhart ima slab spomin. Na magi-stratu leže kupi teh zahtev od strani kato-liškega delavskega društva! Poroč.) Gospodje na magistratu so kimovci, mameluki. Pre-biti se mora ta sistem, ki bo Ljubljano pri-pravil na rob propada. — K o p a č pravi, da so soc. demokratje večkrat šli po kostanj v ogenj za liberalce, a ti še to ne daje, kar klerikalci vsaj za delavce zahtevajo. Kleri-kalci so liberalce postavili ob zid, socialni demokratje morajo boj med meščanskimi strankami še bolj podkurti. Liberalci se boje opozicije. Kdor je pošten se mu ni treba bati opozicije. Etbin Kristan odgovarja Turku, da bi proti sedanjim draginjam moral občinski svet uvesti k o n k u r e n c o. Turk je dejal, da obč. svet ne more več storiti. „Postav-ljati znate samo spomenike, katerih bomo imeli v Ljubljani skoro za celo „Siegesallee“. Zato nič ne morete, ker nič ne veste, ker ne spadate notri, ker ste kimovci, ker spa-dote na šelsko klop, ne pa v obč. svet. Želim, da bi Vas z vašim obč. svetom skoro vrag vzel!“ — Shod je sprejel rese-lucijo, da se soc. demokratska stranka vo-litve ne udeleži, pripravljena pa je zastopati stališče o volilni reformi ter zahteva splošno enako direktno volilno pravico. (Klici: Turk glasuje za resolucijo, ker se glasi v resolu-ciji, da se soc. demokratje ne udeleže vo-litve!)

Lj Volilni shod v Puntigam-ski pivnici. V soboti so naznanjali po vogali ljubljanskega mesta veliki lepaki, da se ima vršiti včeraj, to je, nedeljo dopoldne v dvorani Puntigamske pivnice volilni shod, na katerega je došlo precej oseb. Zbralo se je veliko število volivcev, kateri so izvolili predsednikom shoda g. M. Hri-barja. Prvi je govoril g. Maček ter povdarjal, da so volitve pred duri, a ven-dar ni bilo še nobenega volilnega shoda. Zato so on in nekateri drugi zavedni volilci sklenili sklicati današnji volilni shod, da dobijo volilci III. razreda priliko, razgovo-riti se o kandidatih, katere je postavila na rodno-napredna stranka. Govornik je po-vdarjal, da to ne gre, da bi se samo nekaj zaupnih mož skupaj zbralo ter določilo, ka-teri naj bodo kandidati in te naj gredo po-tem vsi volilci mirno volit. Treba sklicati volilce in ti naj določijo kandidate, ki jih poznajo in jim zaupajo. Govornik je nato spikal položaj Ljubljane in povdarjal, kako so zabredli; naložili so doklade, a gotovo se bodo te še zvišale. Treba torej mož, ki bodo energično nastopili v korist našega mesta, treba je v občinskem s v e t u o p o z i c i j e. Nadalje je govornik povdarjal, da je naprednega mišljenja, ven-dar ni zadovoljen z gospodstvom narodno-napredne stranke. Proti temu treba ener-gično nastopiti. Gospodje, ki sedé v ob-boru narodno-napredne stranke, so petični, zato tudi lahko plačujejo in komandirajo, kdor pa težko zaluzi, vé, da ni vse eno, ako plača nekaj več ali manj doklad. Povdarjal je nadalje, da je obrtnik in da bo vedno zastopal koristi obrtnikov. Predstavil se je kot k a n d i d a t in prosil navzoče za zaupanje. V slučaju, da bo izvoljen bo v vedni dotiki s svojimi volilci, da bo tako izvedel za njihove težnje. Treba bo tudi osnovati obrtniške sestanke, da se obrtniki spoznajo in združijo in pri raznih volitvah postavijo svoje kandidate. (Odobrovanje). — Kot drugi govornik je nastopil g. Jernej Kalan. Ta je izjavil, da je ravno istih misli kakor njegov predgovornik. On hoče iti po isti poti. Govornik je povdarjal, da se mora vse sedanje odbornike z županom vred vrči iz občinskega sveta. Nadalje je povdarjal da tudi on kandidira, in da bo storil za svoje volivce kolikor je v njegovi moči. Govoril je nato g. A v g. Z a j c, ki je dejal, da je zadnji čas, da se ljubljanski obrtniki zdru-žijo in izvolijo iz svoje srede kandidate. Ope-zicije ne vlada črna suknja. Jutri zjutraj pri-občimo o tem zanimivem shodu še nekaj po-drobnosti. Končno so bili sprejeti kandidati opozicije.

Lj Občinske volitve so nekoliko zgu-gale ljubljansko javno mnenje. V vrstah narodno napredne stranke je nastala jako živahna opozicija. Včeraj so vozili po mestu voz s plakati opozicije, na kozlu je pa se-del neki človek preoblečen v Turka. Kato-liško narodna stranka se agitacije in volitev ni udeleževala, kljub temu je magistratna gospoda v III. volivnem razredu danes le z velikim naporom zmagala. Znatno število volivcev je pokazalo, da se terorizirati več ne dá. Na volišče je prišlo 780 volivcev. Dobili so: Vidmar 459, Turk 453, Lavren-čič 437, Prosenc 428, Franchetti 418, Kej-žar 400 glasov. Franchetti se je menda dan-es dopoldne odpovedal. Kandidata opozicije,

ki ni imela skoro nič pooblastil in ni bila organizirana, sta dobila Maček 326, Kalan 309 glasov. Mnogo glasov je bile razcep-ljenih, oddanih je bilo tudi par praznih gla-sovnic.

Lj Ljubljanski občinski svet je imel v soboto sejo, v kateri je sklenil po daljši debati za elektrarno nabavo no-vega stroja za 39.000 kron. Stroj bodo na-robili pri tvrdki Ringhofer. Nov napajalni kabel bodo položili skozi Slomškove, Pre-dilne ulice, Dunajsko cesto, Miklošičevo cesto na Marijin trg. Razširjavo je povzro-čil hotel „Union“, ki rabi sam 600 žarnic po 16 sveč. Več jutri.

Lj Ogenj je nastal na dvorišču v Kolo-dvorskih ulicah št. 7 pred nekaj dnevi okoli treh zjutraj na mestu kjer skladajo konjske odpadke. Ker mečejo na kup tudi pepel in smeti, je bila najbrže med pepelom še žerjavica in je vsled tega začelo goreti. Ogenj so kmalu pogasili.

Lj Nevarna igrača. Pred nekaj dnevi se je igral Pavel Markič 11 let star sprevednikov sin pod Rožnikom s flobert puško. Dečku se je puška sprožila in se je ustrelil v dlan desne roke.

Lj Kap je zadel včeraj opoldne v izkuhu Valentina Starja v Kolodvorskih ulicah med kosilom delavca Tomaža Urenka. Urenk je umrl. Vzrok preobilo zavžita pijača.

Lj V pokoj stopi g. M a t i j a Š o r l j, poštni ravnatelj v Ljubljani ter se stalno naseli v Gorici, kjer je v ulici Usina kupil hišo št. 12.

Lj Prestavljen je stotnik I. M a y r e d e r tukajšnjega sanitetnega oddelka iz Ljubljane v Brno.

Lj Pustolovec. V soboto popoldne je prišel v Wolfve ulice št. 6 k gospej Tereziji Wohinzovi neki neznan možki in si vzel takoj mesečno sobo. Priporočal ji je, da je strojevodja južne železnice in rekel, naj gre takoj najet postrežčka, da ji bo-de le tisti pripeljal s kolodvora premo-g, sam pa, da ima dobiti sto vina. Ogoljufal je nekega postrežčka in gospo Wohinz za 14 kron, katere mu je posodila in izginil. Tudi po drugih mestih goljufa na ta način. Nedavno je na isti način v Ljubljani ogo-ljufal dve stranki.

Lj Ljubljanska društvena godba priredi jutri 11. tg. društveni koncert pri „Lloyd-u“. Začetek ob 8. zvečer. Vstop-nina za člane prosta, nečlani plačajo 40 v.

Lj V deželnem gledališču so se v sezoni 1904/905 našle sledeče reči: 3 kukala, 3 dežniki, 4 pompadure, 3 pasovi. Dalje več različnih rokavic in robcev. Iz-gubljene reči hrani hišnik deželnega gleda-lišča.

Lj Podgane v mestni klav-nici. Iz občinstva se nam piše: Na zadnjem občnem zboru „Mesarske družge“ se je za-htevalo med drugim, da naj se skrbi za vedno gorko vodo, pozabili pa so zahtevati od mestne uprave za ukrep proti drznim armadam črnerjavih podgan!

Lj Razmere pri c. kr. okraj-nem sodišču. Pri ljubljanski c. kr. okr. sodnji je bila pred nekaj meseci sprejeta gospodična kot pisarka na pisalni stroj pod res zelo čudnimi in za justico res karakte-rističnimi pogeji. Dotična gospodična mo-rala si je nabaviti sama pisalni stroj, ki stane najmanj 500 kron, odpovedati pa se je morala v pogodbi, s katero je bila kot uslužbenka justice sprejeta, vsaki lastninski pravici do kupljenega pisalnega stroja. V dotični pogodbi, katero je predsedstvo nad-sodišča v Gradbu odobrilo, je izrecno na-vedeno, da je kljub temu, da je pisarka sama kupila pisalni stroj, isti vendar last-nina justice. Gospodična mora pisalni stroj pri skromni plači, katere dobiva, plačevati v mesečnih obrokih po 20 kron. Tehnica pravičnosti nad glavnim vhodom justične palače je za omenjeno gospodično res iro-nija! Pri gospodih nadsvetnikih — če so tudi extra statum — se tako ne postona.

Lj Zveza c. kr. konceptnih uradnikov direktne davčne službe na Kranjskem. V nedeljo dne 2. aprila t. l. se je vršilo v Gšk. piv-nici zborovanje c. kr. konceptnih uradnikov direktne davčne službe na Kranjskem. Pri istem se je ustanovila zveza teh uradnikov na podlagi od ministrstva notranjih zadev za vse avstrijske dežele že odobrenih pravil, na podlagi katerih je blo to zborovanje tudi sklicano. Izvoljen je bil za predsednika te zveze gospod Fran Gerstenmayer, c. kr. višji davčni nadzornik v Postojni, za tajnika gospod dr. Slavko Kermavner, c. kr. davčni nadzornik v Ljubljani, in za blagajnika gos-pod Ivan Ditz, c. kr. finančni koncipist v Litiji. V jeseni leta 1904 ustanovljeno cen-tralno društvo omenjenih konceptnih urad-nikov ima namen čuvati in pospeševati sta-novske težnje in koristiti svojih članov (c. kr. konceptnih uradnikov direktne davka sploh) in skrbeti za njihovo strokovno iz-obrazbo. V ta namen hoče izdajati strokoven list, delati na izboljšanje stanovskih razmer, po ločitvi davčne in politične službe v I. in II. inštanci doseči neodvisnost od deželne vlade in od glavarstev, sploh pa truditi se, da izsili zaslužno a odredeno pripoznanje

na težavno in odgovorno svoje delovanje. Ustanovni občni zbor centralnega društva se bo vršil o velikonočnih praznikih na Dunaju.

Razne stvari. Najnovejše.

Velika nesreča v Madridu. V Madridu se je podrl velikanski svod, ki se je spenjal nad najnovejšim madridskim rezervoarjem vode, ki so ga gradili že šest let. Najbolj so razburjeni delavci, ki prire-jajo po mestu viharne demonstracije in ob-hode s črnimi zastavami. Nekateri listi trdijo, da so inženirji dobro vedeli za nevarnost. Po najnovejših poročilih je podsutih 520 de-lavcev, dosedaj so našli 208 mrličev. Ne-kateri so vsled strahu izgubili govorico. 400 delavcev je s črnimi zastavami demonstri-ralo po mestu. Policija je zastave konfiscirala. Delavci so metali na policijo kamenje.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zagreb, 10. aprila. Povodom Stross-mayerjeve smrti vise po hrvaških mestih črne zastave. Pripravljajo se velike deputa-cije k pogrebu.

Praga, 10. aprila. Občinski svet je poslal kapitelju v Djakovu iskreno sožal-nico.

Dunaj, 10. aprila. Ministrskemu pred-sedniku Gautschu se je danes opoldne bo-lezen zopet poslabšala. — Vročine ima 40 stopinj.

Budimpešta, 10. aprila. Pri An-drassyju je bil shod opozicionalnih poslan-cev. Posvetovali so se o novem načrtu, kako rešiti krizo. Tisza odpotuje na Dunaj, da po-roča vladarju o tekočih zadevah. Tudi An-drassy bo pozvan k vladarju.

Budimpešta, 10. aprila. Z dežele prihajajo vesti o velikih viharjih in snegu. Pretrgane so vse telefonske in brzojavne zveze.

Lahore, 10. apr. Od 5000 oseb mesta Kangra je ostalo pri potresu živih le okolu 500 oseb.

Rim, 10. aprila. Cuje se, da bo vojno ministrstvo zahtevalo višji kredit za obrambo meje šele v proračunu prihodnjega leta

Peterburg, 10. aprila. Linevič je brzojavil, da na bojišču ni nič izprememb. Vršilo se je le nekaj manjših prask. Rusi so vjeli 20 japonskih dragoncev. Kuropat-kin je carju brzojavno sporočil, povodom polkovne slavnosti 11. in 12. sibirskega polka udanostno izjavo častnikov. Castniki vseh vojev so prepričani, da bodo soražnik premagan, a za to je treba časa.

Berolin, 10. aprila. Rusko brodovje, ki je plulo mimo Singapore je štel 10 oklopnih, 10 pomožnih križarc, 7 rušilcev torped, 11 transportnih ladij. Velikih ladij „Knez Suvarov“, „Aleksander II.“, „Orel“ in „Boređino“ ni bilo.

Berolin, 10. aprila. Cuje se, da bo vladivostoško ruske brodovje odpulilo na široko morje, da tako prisili Japonce se raz-deliti na korist Roždestvenskega.

New York, 10. aprila. Japonska vlada je naročila v Ameriki za 5 milijonov orožja.

Peterburg, 10. aprila. Kapitan Klado bo imel radi člaokov dvoboj s članom ge-neralnega štaba ruske mornarice Zilotem.

London, 10. aprila. Brodovje Rožde-stvenskega je streljalo grozno od Sumatre na neko japonsko poizvedovalne ladjo. Ladja je ušla.

London, 10. aprila. 2000 Hunhuzov je na zahodnem krilu Rusov ob gornjem teku reke Liaho imelo boj z Rusi. Hun-huzi so zaplenili več voz z živili in se po-tem umaknili. Japonska poizvedovalna služba zopet izborni deluje.

London, 10. marca. Dogodki v Ru-siji so na Kitajsko cesarico tako vplivali, da se je izrekla za vpeljavo konstitucije na Kitajskem.

Peterburg, 10. aprila. Gorki je se-daj v Moskvi. Gorki bljuje kri.

Peterburg, 10. aprila. Dvorna po-licija je aretovala neko odlično aristokratsko damo, ki je nameravala atentat na carico mater, ko bi se carica mati peljala v bol-nico, kar se zgodi vsak dan. V stanovanju te dame so našli eksplozivne stvari, bombe i. t. d.

Peterburg, 10. aprila. Kneza Ursov sta radi sleparij aretirana.

Belgrad, 10. aprila. Artiljerijski oš-bor se je izjavil za oddajo izdelave novih topov neki francoski tovarni.

Litijske novice.

I V tukajšnji predilnici je prišlo dne 5. t. m. 7 italjskih delavk iz Istrije od Gorice in Kormina. Slovenski ne govore. Ali ne znajo ali nočejo? V tukajšnji predilnici je po leti vselej pomanjkanje delavcev oziroma delavk, eni tožijo da premalo zaslužijo, nekatere grede služiti, pretežna večina pa je kmetskih, ki na zimo pritisnejo v tovarno za vsako plačo, po leti pa gredo ven.

I Socialni demokratje. Ker so se pametnejši zavedni delavci v litijski predilnici začeli nekaj samostojno gibati je to socialne demokrate tako vjezilo, da so izdali parolo: „Vsi proč od tukaj, naj Schwarz s samimi ajmohtariji dela!“ No, le potolažite se, če gre kakih deset socialnih demokratov ven, zato tovarna še ne bo stala. Prepričani pa bodite, da celo socialno demokratično društvo v Litiji ne tvori niti desetine predilniškega delavstva, za to je najboljša, da molčite. Trije višji oficirji socialno demokratičnega društva so že odšli. — „Ali mislite, da bo naše društvo razpadlo za to, če jih gre nekaj proč? Imamo že druge, ki je bodo nadalje vodili!“ je rekla neka socialno demokratična ženičica. No prav posebno prebrisanih menda nimate. Še ti, ki so društvo do sedaj vodili, ki so bili vendar najbolj izmed vseh socialnih demokratov v Litiji, niso premogli druge izobrazbe, kot nekoliko pisati in za silo nemški lomiti. To je bila vsa njih socialna in društvena izobrazba, četudi so glavo precej pokoncno nosili. — „Če sedaj nismo nič dosegli, pa bomo spet v pomladi meseca majnika napravili „punt!“ so govorili socialni demokratje po letošnjem štrajku v Litiji. Pa to misel so menda opustili, ker med zavednimi delavci je nejevolja nad njimi vedno večja, ker se jih spravili v štrajk, a dosegli niso nič. — „Dobili bomo pomoč z Dunaja, dali bomo tudi v časnike naznanila, in delavci drugod bodo posegli globokeje v žep“ in nam pomagali, in tudi litijske „bürgarje“ bom povabil, da bodo pomagali, da bomo lahko vztrajali, če treba tudi šestnajst do dvajset tednov, da bo gospod Schwarz, mehek kot hruška“ je govoril Čobal dne 8. februarja, a že naslednji dan 9. februarja je pozabil na vse te svoje obljube in silil delavce na siht, češ, da ni mogoče nič več doseči. Kako se že imenuje tak človek, ki obeta pa obljube ne izpolni?

I Sredpostni semenj je bil čez vse dobro obiskan, kakor že dolgo let ne. Živine se je veliko kupilo in prodalo; tudi kramarji so se pohvalili z dobro kupčijo, najbolj menda je pa bil zadovoljen naš nemškutarski „Skof“. Za blago, ki je bilo po ognju in dimu osmojeno, so se ljudje kar trgali, ko je po plakatih naznanjal, da se bo pod ceo prodajalo; za klobuke je postavil poseben „štant“, te je prodajal celjski malar (!) v veliko škodo domačim klobučarjem; tudi osmojene črevlje je vse prodal. Čudno, da tukaj pri nas v naredni Litiji tak nemškutar dela konkurenco klobučarjem, črevljarjem in krojačem. Ogenj mu je ravno prav prišel, da bo staro in preležano blago poprodal.

I Veliko delavcev in delavk v tukajšnji predilnici zapušča tovarno. Čobal jih ekspedira na Nemško. Bog daj, da bi se nikdar ne pokesali, da so poslušali proroka iz Zagorja. Sedaj je došlo v tovarno nekaj Italijanov.

I Naš občinski zastop je vendar enkrat storil pametno odredbo, ko je prepovedal, da se smeti in drugi odpadki ne smejo spravljati za Savo. Bila je res škandalozna za napredni trg tista nesnaga ob potu za Savo. Vprašamo samo: Ali ta odredba ne velja tudi za tukajšnja trgovca Lebinger & Bergmanna? Ali ne pride ravno od tu največ smradljivih odpadkov za Savo? Ali je tujcu-Nemcu vse dovoljeno, zato če je virilist in načelnik posojilnice?

I Novo sodniško poslopje so že pričeli dovrševati. Do jeseni se uradi že preselijo. Ta stavba je res v kras Litije. Vsa čast g. Svetcu za njegovo poštrevnost, da se je ravno na tem mestu pričelo graditi in da se je tako odprla pot nadaljnjemu razvoju trga.

I Trško predstojništvo uljudno vprašamo, ali je že kaj ukrenilo, da se pošta iz Zgradca preseli v Litijo?

I „Vera je privatna stvar“, je govoril Čobal ob času stavke na shodu dne 8. febr. A mesec pozneje mu vera že ni bila več privatna stvar. Na shodu dne 5. marca je grozno zabavljaj čez vse, ki nočejo biti soc. dem. terorizirani, čez vse, ki si upajo še samostojno misliti in soditi. To je soc. dem. taktika. Vera jim je privatna stvar le dotlej, dokler se nihče ne gane, dokler jim nobeden ne ugovarja. Če se pa kdo predrzne po svoje misliti, je pa takoj hinavec in ajmohtar, da zamolčimo še druge preprijazne naslove. Cestitamo soc. demokratom, ki imajo v svoji stranki tako izvrstno izobraževalno društvo.

I Nobenega javnega shoda in sploh nobenega shoda ne napravi Čobal več v Litiji. Pač ni „za mujo“. Stevilo njegovih vernikov se vedno krči, „klerikalci“

in „ajmohtariji“ in kakor se še vsi drugi imenujejo, so pa vsi tako preklicano trmasti, da se Čobalu ne da nobeden pregovoriti za soc. dem. ideje. Torej Miha dobro ve, da bi imel sedaj še manj poslušalcev kot jih je imel zadnjič 5. marca. Zatorej je bolj pametno, da dema v Zagorju zlošno počiva pod hruško in si za denar, ki bi ga imel zavoziti za „cug“ v Litijo, kupi nekaj vrčkov piva, bo gotovo pri boljši volji, kot bi bil sicer v Litiji pri pičlem številu poslušalcev.

Idrijske novice.

I Zahvala. Podpisano društvo izreka tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da se je veselica, prirejena dne 2. t. m. na korist Vincencijevi družbi, v vsakem oziru tako nepričakovano dobro obnesla. Zlasti naj sprejmejo našo najsrčnejšo zahvalo vsi oni, ki so z največje vne in poštrevnostjo pri veselici sodelovali, vsi oni, ki so to ali ono darovali, in vsi, ki so to in one brezplačno naredili, tako, da Vincencijeva družba z veselico ni imela prav nobenih stroškov ter naposled najiskrenejša zahvala še vsem onim, ki so se tako mnogoštevilno udeležili te veselice ali pa so poslali svoje prispevke, tako, da je bilo z dohodki mogoče pokriti ves primanjkljaj lanskega leta, poleg tega pa je družbi ostala še znatna vsota, ki se bo vestno uporabila v podporo idrijskih siromakov. Vsem blagim dobrotnikom naj Vsemogočni vse stotere povrne! — Konferenca sv. Barbare v Idriji, dne 5. aprila 1905. — Ivan Tušar, predsednik. Fran Ks. Goli, blagajnik. Josip Novak, tajnik.

I Pokopali so dne 8. marca v Crnem vrhu Janeza Pirca, znanega bogatina. Moža je silno skrbelo svoje dni, kaj naj stori s svojim težko pridobljenim denarjem. Za dobre namene je precej daroval, liberalcem pa ni bilo prav. Ko pa je pred nekaj leti pred Tincetom delal testament, se nista ne „Jednakepravnost“ in ne „Slov. Narod“ nič pritožila, dasi je vse svoje imetje — blizo 9000 gld. — volil v dobre namene. Mož pa se je pozneje zopet skesal, ter je podaril par stotakov cerkvi — in takrat so liberalci zopet zaropotali. Konec je bil, da so pristojne gosposke spoznale rajnega „Kotlarčka“ za slaboumnega. Dosegel je visoko starost.

Jeseniške novice.

I Zanimiv delavski koncert namerava prirediti katol. delavsko društvo na velikonočni ponedeljek zvečer v prostori strokovnega društva na Savi — V tem koncertu bo nastopil pomnoženi tamburaški zbor z novimi lepimi skladbami, pevski zbor pa bo med drugim pel tudi Foersterjev „Vodnikov venec“ s spremljevanjem godbe. Natancneji spored se bo še objavil.

I Imenitno vprašanje. Cham vprašuje, kako je izjava, katero je spisal župnik za krščanske odbornike, zakaj ne morejo priti k seji, prišla v Plahutarjeve roke — Farba, da jo je župnik dal Luckmannu in ta pa je prisilil Plahutarja, da jo je podpisal. Izjavo je res spisal župnik, Plahutarju v roke pa jo je dal kaplan Zabret in podpisano prinesel domu. Župnik jo je potem priporočeno po pošti poslal županstvu. Luckmannu se še sanjalo ni o taki izjavi. Da je Plahutar bil tudi pod vplivom tovarne, vsak ve, saj ga je tovarna volila in tudi sicer je odvisen od tovarne. Ako bi ne bil pod vplivom tovarne, se ne ve, ali bi bil podpisal tisto izjavo ali ne, ker bi ga bili morda liberalci vjeli tako, kakor druge krščanske odbornike. Sedaj pa mi vprašamo Chama: Povejte, kako ste Vi dobili v roke tisto izjavo, da ste jo doslovno ponatisnili v „Jeseniški straži“? Poslana je bila županstvu. Pri nobeni javni seji še ni bila prebrana, ne moremo si misliti, da bi župan uradne reči izdajal. Torej pojasnite nam to!

I Se imenitnejše vprašanje liberalcev župniku: „Pojasnite nam pa tudi to, kako je mogel agitator Pongrac, znan Luckmannov pristaš brez Vašega privoljenja se posluževati sredstva, da ste tudi Vi proti izvolitvi in da ste se z Luckmannom za skupno protipostopanje domenili! Ravno tako, kakor morete Vi v „Straži“ in „Narodu“, da je večina duhovnikov v našega okraja častitala Vam na imenovanju častnih občanov in obsodila Zabukovca in Zabreta Farbarija je oboje. „Da se je res tako zgodilo, zato imamo dokaze v rokah“, pravite. Verjamemo, da imate dokaze! Saj ste se tako prej dogovarili, kako boste župnika kompromitirali in ga izkušali politično ubiti. Kako je mogel Pongrac tako agitirati, vi sami najbolj veste! Klerikalcev ste se bali, pa ste prosili nemške pomoči in ste potem krščanske odbornike „prepričavali“, da se je župnik zvezal z Luckmannom! Ali ne?

I Nekaj bolj hudega pa sedaj mi vprašamo: Kako je izvedel „Slovenski Narod“, da je župnik Zabukovec pošiljal na „Slovenca“ lažnjive telegrame in depise? Župnik Zabukovec je

res poslal telegram o izvolitvi častnih občanov „Slovenca“ Oddal ga je s svojim podpisom na tukajšnji telegrafski postaji, kjer je o. kr. nadpoštar politični nasprotnik župnikov Alojzij Schrey. Župnik Zabukovec je poslal tudi priporočeno pismo uredništvu „Slovenca“ ista dni. Oddal ga je na tukajšnji pošti, kjer poznajo njegovo pisavo, kjer je nadpoštar isti politični nasprotnik župnikov. Telegram ni bil lažnjiv, v pismu pa je bilo „odprto pismo“ na Schreya, katerega lahko vsak bere. Pozivljamo še enkrat: Pojasnite nam to zadevo, sicer bomo izgubili zaupanje, da se na tukajšem pošt-nem in telegrafskem uradu varuje uradna tajnost!

Koroške novice.

k Vlóm v Tinjah se izvršili prejšnji teden neznani zlikovci. K sreči še č. gosp. proš ni šel k pokouju ter preprečil predrznežem njihove namene.

k Ponesrečil se je neznan delavec blizu Rak-ove gostilne pri Velikovcu. Dne 3. t. m. so ga našli mrtvega in prepeljali v mrtvašnico v St. Rupert. Imel je velike rane na glavi. Govori se, da je bil pijanec in se je najbrže vsled tega sam pobil. Mogoče pa je tudi, da so mu drugi zadali smrtno rano. Baj je bil doma iz Bovca.

k Utonilo je v Vovbrah poltretje leto staro dekle Marija Slaper.

Tekmovanje za vpliv v Maroku.

Kratek Viljemov obisk v Tangeru je povzročil splošno zanimanje za Maroko. Da je nemški cesar nameraval s svojim obiskom utrditi v Maroku nemško trgovino in tako neposredno tudi nemštvo, je gotovo, kakor je tudi gotovo, da se Angleška in Francoska bojita za svoj dosedanj vpliv v Maroku. V angleški zbornici je poslanec Labouchel vprašal vlado, če je bila o angleško-francoskem dogovoru glede Maroka obveščena uradnim putem Nemčija in če obstoji morebiti med Marokom in Nemčijo kakšna pogodba, ki daje Nemcem trgovinskih predprav. Vprašal je tudi vlado, če maroški sultan lahko sklone trgovinske pogodbe z državami, ki niso udeležene pri angleško-francoskem dogovoru. Državni podtajnik Percy je izjavil, da Nemčija ni bila uradno obveščena o angleško-francoskem dogovoru z dne 8. aprila 1904, ki je obvezen samo za Angleško in Francosko. V francoski zbornici je pa rekel Delcassé, da daje Francija Maroku le dobre svete kot prijatelju. Iz Berlina poročajo, da je Nemčija ponudila Maroku posojilo, ki meri na osvojitve Maroka od vpliva „Francoske banke“. Vrše se že pogajanja.

Dijaški nemiri na Špan-skem.

Španski ministrski predsednik je obljubil dijakom, da bo izpolnil njihove zahteve. Ker je naznanil naučni minister, da ostopi, če se izvrše obljube ministrskega predsednika, je slednji preklical svoje obljube. Posledica preklica je, da je pričelo stavkati veliko število dijakov.

Naročajte se na „Slovenca“! Nabirajte novih naročnikov! Čim več bo naročnikov, tem bolj se bo „Slovenec“ izpopolnil in več bo nudil svojim čitateljem.

Matej Pogorelec, revident, naznanja v lastnem in v imenu svoje soproge in otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti iskrenoljubljenega sina, oziroma brata, gospoda

Avguština Pogorelca
abiturienta

ki je po dolgi, težki bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoč v 22. letu življenja zaspal v Gospodu.

Pogreb dragega rajnika bo v torek, dne 11. aprila ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Gorupove ulice št. 4 na pokopališče k sv. Krištofu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v več cerkvah.

Prosimo tihega sožalja. 732

V Ljubljani, 9. aprila 1905.

Dobro ohranjen

725 3—1

glasovir

se radi selitve ceno proda.

Naslov in ceno pove upravnistvo.

Velikozalogo absolutno zajamčenega

pristnega vina

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Izborna kvaliteta; belo po 40, 45 in 50 kron, rdeče po 30 do 40 kron postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega. 1731 26

V zalogi je tudi **tropinsko žganje**. Zadruga pri večjih naročilih izjemne cene,

Za obilne naročbe se priporoča:

Kmetijsko društvo v Vipavi.

la masť

1 kg 78 v poljubni množini razpošilja franko 688 (29-4) Lad. Urban i dr. Praga-Žizkov.

Izurjeni, samski

premogarji

(Kohlenhauer), 728 3—1

ki so že delali na strmih, slabejših odrih (Flotzen), bili že eno leto samostojni kopači ter so zmožni nekoliko nemščine, dobé delo pri

Kohlenbergbau der Gewerkschaft Marienstein, P. Schafflach, Oberbayern.

Letošnje orehe

z belimi jedrci razpošilja franko na vsako postajo na Koroško, Štajersko, Primorsko in Kranjsko po 14 gld 100 kg. franko na vsako pošto 5 kg. gld. 1.10 proti povzetju.

729 4—1 **Franc Bleiweiss**

Pošta Medija, Izlake pri Zagorju.

Trgovina

manufakturnega, modnega in perilnega blaga v središču mesta, v Ljubljani

se odda

zaradi opustitve takoj, ali koncem julija. 687 3—3

Več se poizve v upr. „Slovenca“.

Že skozi 19 let

boleham na želodcu. Po poskusnjah z različnimi zdravili sem začel leta 1896. rabiti Vašo

tinkture za želodec,

ki mi je vedno prav dobro služila kot učinkovito zdravilo, pa ne le meni, ampak tudi raznim boleham osebam, katerim sem jo podaril. Zato jo najtopleje priporočam vsakomur, ki trpi na želodčni bolezni. 790 50—48

Friderik Repolusk,
župnik v St. Vidu nad Valdekom, p. Missling, 16. dec. 1903.

Resnici čast!

Vaše „Železnato vino“ se mi je pri mnogoteri, večletni uporabi v svoji družini, kakor pri drugih obično izborni obneslo. Prav posebno je bil njega učinek očividni pri slabokrvnih, pri osebah oslabiljenih prebavi in nerednem krvotoku ter podobnih defekti. Zato morem Vaše res izborni železnato vino iz lastne večletne izkušnje v enakih in podobnih slučajih vsakemu kar najtopleje priporočati!

Anton Žnidaršič,
župnik pri Beli cerkvi, p. St. Jernaf, Dolensko, 1. marca 1904.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje odlikovani lekarnar G. PICCOLI, Ljubljani
lekarna „Pri angelu“, Dunajska cesta, dvarni zalognik Njihove Svetosti papeža.

Črna damska

krila najmodernejše fačone, z nakitom ali brez njega; kakor tudi v vseh modnih barvah so najfinejše narejena.

Največja zaloga **kostumov za dame, jopičev, paletotov ter oblek** za deklice in otroke.

Ovratniki za turiste iz veljblodne dlake so dobili od 5 gld. višje.

Isti za dečke

Angleški **površniki**, karirani in progasti

Temno-sivi **površniki** in dolge športne suknje

Pralni **kostumi za dečke** od 3. do 10 let

Isti iz sukna

Suknene obleke za dečke

Klobuki za gospode in dečke najmodernejše oblike

Angleški površniki in obleke za gospode po meri se najfinejše izgotove v Londonu, Berolinu in Dunaju.

Veselošpovanjem **Angleško skladišče oblek,**
O. Bernatovič, Ljubljana.

709 3-3

Posestvo na Igu

obsezajoče: enonadstropno hišo, čvetero gospodarskih poslopij, velicega dvorišča, 9 oralov 278⁰ njiv, 288⁰ vrta, 1355⁰ šotarije, 9 oralov 251⁰ travnikov in 8 oralov 1527⁰ gozdov, se iz proste roke prodaja.

Natančneje pri **Mariji Štembal** na Igu pod Ljubljano. 706 2-2

673
3-3

Repno seme,
čebulček za seme, zgodnji krompir,

beli amerikanec in rožnik, tudi kislo zelje, repo, fižol in čebulo kupuje po najvišji ceni

Jožef Leuz v Ljubljani

pri novem Fran Jožefovem mostu.

Leopold Tratnik

pasar v Ljubljani

priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom, svojo veliko zalogo **cerkvenih posod in orodja.**

Slavnemu občinstvu pa električna **svetila** in druge kevinke izdelke n. pr.: **križe, sv. razpela** v raznih velikostih, **podobe i. t. d.**

● Priporoča se za obila ●

naročila!

182 20-17

Knjigarna

J. Krajec nasl.
v **Rudolfovem**
priporoča iz lastne zaloge
spise **Krištofa Šmida.**

Do sedaj so izšli sledeči zvezki:

- I. zvezek: **Ljudevit Hrastar.** — Golobček. Posl. P. Hugolin Sattner. (Drugi natis.) Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- II. **Jozafat, kraljevi sin Indije.** Posl. P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- III. **Pridni Janezek in hudobni Mihec.** Posl. F. Flor. Hrovat. Mehko vezan 80, trdo 1 K.
- IV. **Kanarček, Kresnica, Kapelica v Gojzdu.** Posl. P. Hugolin Sattner. Mehko vezan 40, trdo 60 v.
- V. **Slavček.** — Nema deklica. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 40, trdo 60 v.
- VI. **Ferdinand.** Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- VII. **Jagnje.** — Starček z gore. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.
- VIII. **Pirhl.** — Ivan, turški soženj. — Krščanska obitelj (družina). Posl. P. F. Hrovat. Mehko vez. 60, trdo 80 v.
- IX. **Hmeljevo cvetje.** — Marijina podoba. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- X. **Ludovik, mladi izseljenec.** Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- XI. **Najboljša dedščina.** — Leseni križ. Posl. P. F. Hrovat. Mehko vezan 40, trdo 60 v.
- XII. **Roza Jelodvorska.** — Izdalo Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani. Mehko vezan 60, trdo 80 v.
- XIII. **Sveti večer.** Posl. Fr. Salezij. Mehko vezan 60, trdo 80 v.

Spisi Krištofa Šmida se bodo nadaljevali. Name-njeni so naši mladini ter so bili čestokrat pri-poročeni od raznih strani. Primerni so kot darilo ob vsaki priliki, zato je tudi na zahtevanje ve-žemo v primerno obliko.

C. kr. priv.

tovarne za platneno, namizno in damastno blago

NORBERT LANGER & SINOVI

Šternberk, Oskau, D-Liebau in Hronov n. M.

Zaloga pri

Anton Šarcu v Ljubljani

Sv. Petra cesta štev. 8

specialna trgovina z opremami za neveste.

Vsi izdelki se prodajajo po tistih cenah, kakor v tovarni sami.

809 52-49

Najnovejši
modeli
1905

koles (Waffenräder)

so na ogled pri edinem zastopniku

Ivan Jax & sin, Ljubljana

Dunajska cesta 17.

V zadnjem času so priporočali trgovci s kolesi kolesa, ki jih imenujejo „Waffenrad“ za ceno 55—65 gld, ki pa niso bila nikaka kolesa „Waffenrad“ iz avstrijske orožarne v Styru, marveč so bila izdelana v „Meteorwerk“-delavnici v Gradcu z znamko „Waffenfabrik Suhl“.

Opozarjamo kolesa kupujoče občinstvo, da naj ne zamenjava teh koles z znanimi in priznanimi kolesi „Waffenrad“ iz orožarne v Styru.

Na zahtevo preskrbimo tudi mi gori označena po 55—65 gld. ponujana kolesa za ceno po **49 gld.**

693 3-3

V velikonočni dobi primerno berilo!

Katoliška bukvarna v Ljubljani

je založila

— novo izredno mično povest: —

Spillmannove povesti IV. zvezek

„Praški Judek“.

Prevél Josip Volc.

Skrit biser med p. Spillmannovimi povestmi je nedvomno njegov „Praški Judek“ (Der Judenknabe von Prag). Sloveči pisatelj sam je zbiral prevode tega delca; tudi slovenskega prevoda je želel nekaj iztisov. Ni ga čakal. Umrl je p. Spillmann pred nekaj tedni. Naj mu ohrani ta knjižica vsaj skromen spomin med Slovenci. Kdor ljubi res mično berilo, nudi mu ga ta povest. Seznanil se bo z najvno-preprostim, preskrbnim patrom Sebaldom iz kapucinskega samostana na Hradšinu. Čul bo o genljivem in strahotnem dogodku, ki se je pripetil v Pragi leta 1701 v sv. postnem in velikonočnem času. Gledal bo v globine neusmiljenega očetovskega srca in hkrati občudoval junaško velikodušnost malega Abela, otroka Marijinega, kakó ga vodi ljubi Bog po obilem trpljenju in pravcatem križu do čudežnega poveljanja. Ime gospoda pisatelja-prevajavca je porok, da so ohranjene tudi v prevodu vse vrline izvirnika.

To povest bo bral vsakdo z zanimanjem, posebej jo priporočamo članom Marijinih družb in izobraževalnih društev, dalje šolski mladini in knjižnicam.

Zbirka obsega dosedaj naslednje zvezke:

- I. zvezek: **Ljubite svoje sovražnike.** Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji.
- II. zvezek: **Maron, krščanski deček z Libanona.** Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih.
- III. zvezek: **Marijina otroka.** Povest iz kavkaških gor. 635 3
- IV. zvezek: **Praški Judek.** Povest.

Vsak zvezek te zanimive zbirke velja 40 vin., trdo vezan 60 vin. Knjižice se dobé tudi v finejših vezih.

Vsa ta zbirka Spillmannovih povesti se dobiva v **Kat. bukvarni** v Ljubljani, kakor tudi v **knjigarni J. Krajec nasl.** v Novem mestu.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 18 150-34